

Presă și informare

Curtea de Justiție a Uniunii Europene

COMUNICAT DE PRESĂ nr. 14/13

Luxemburg, 21 februarie 2013

Concluziile avocatului general în cauzele conexe C-523/11 și C-585/11

Laurence Prinz/Region Hannover

Philipp Seeberger/Studentenwerk Heidelberg

În opinia avocatului general Sharpston, supunerea acordării finanțării unor studii integrale în străinătate condiției privind reședința neîntreruptă de trei ani în statul membru care acordă finanțarea imediat anterior începerii acestor studii reprezintă o restricție privind dreptul la liberă circulație al cetățenilor Uniunii

Avocatul general Sharpston consideră de asemenea că ar fi de ajutor instanțelor naționale dacă Curtea și-ar clarifica jurisprudența cu privire la obiectivele care pot să justifice o restricție privind dreptul la liberă circulație care rezultă dintr-o regulă precum regula celor trei ani

În Germania, studenții care sunt cetățeni ai Uniunii pot depune cerere pentru finanțarea studiilor în alt stat membru. Pentru finanțarea pentru întreaga durată a studiilor în străinătate, aceștia trebuie să demonstreze trei ani de reședință neîntreruptă în Germania imediat înainte de începerea acestor studii. Altfel, ei pot primi finanțare numai pentru primul an din aceste studii sau pentru întreaga durată a studiilor în Germania. Regula celor trei ani este impusă pentru a contracara riscul unei sarcini financiare nerezonabile care ar putea să aibă efecte asupra nivelului global al ajutoarelor disponibile (în continuare „obiectivul economic”), de a-i identifica pe cei care sunt integrați în societatea germană și de a se asigura că finanțarea este acordată acelor studenți care este cel mai probabil să se întoarcă în Germania după finalizarea studiilor și să contribuie la societatea germană (în continuare „obiectivul social”).

Curții de Justiție i s-a solicitat de către două instanțe germane să stabilească dacă dreptul Uniunii europene, și anume normele privind cetățenia Uniunii și libera circulație a cetățenilor Uniunii interzic unui stat membru să supună finanțarea studiilor în străinătate unei condiții de reședință precum regula celor trei ani.

Instanțele germane trebuie să soluționeze cauzele a doi studenți germani cărora li s-a refuzat finanțarea (integralității) studiilor în Țările de Jos și, respectiv, în Spania. Laurence Prinz, care s-a născut în Germania și a trăit mai mulți ani cu părinții săi în Tunisia, înainte de a finaliza studiile secundare în Germania, a început să urmeze studii de business management la Erasmus University Rotterdam în toamna anului 2009. Întrucât nu îndeplinea condiția unei reședințe de trei ani acesteia i s-a acordat finanțare numai pentru primul an de studii. Philipp Seeberger s-a născut tot în Germania și a trăit mai mulți ani cu părinții săi în Spania, înainte de a se întoarce în Germania. El a început studii în economie la University of the Balearics în Palma de Mallorca în toamna anului 2009. Întrucât nu a putut dovedi trei ani de reședință în Germania înainte de începerea acestor studii, i s-a refuzat finanțarea.

Avocatul general Eleanor Sharpston notează că dreptul Uniunii nu obligă statele membre să acorde finanțare pentru studii urmate fie pe teritoriul lor, fie altundeva. Cu toate acestea, dacă o fac, finanțarea trebuie să respecte dreptul Uniunii, precum dreptul cetățenilor Uniunii de a se muta și de a își stabili reședința în mod liber pe teritoriul statelor membre. Avocatul general concluzionează că **regula celor trei ani constituie o restricție privind drepturile la liberă circulație ale cetățenilor Uniunii**. Chiar prin natura sa, un astfel de criteriu al reședinței este posibil să descurajeze un cetățean al Uniunii să își exercite dreptul de a se muta într-un alt stat membru și de a urma studii secundare în acest stat membru înainte de a depune cerere pentru finanțarea studiilor superioare („efectul de calmare”). Dezavantajează de asemenea orice cetățean al Uniunii care a exercitat deja drepturile la liberă circulație înainte de depunerea cererii pentru finanțare.

Deși o astfel de restricție ar putea, în principiu, să fie justificată de **obiectivul economic** al evitării unei sarcini nerezonabile care ar putea avea consecințe asupra nivelului general al ajutoarelor¹ **nu este suficient** ca un stat membru **să constate pur și simplu**, fără nimic în plus, că măsura urmărește **un astfel de obiectiv**. Mai degrabă, statul membru trebuie să evalueze riscurile reale sau potențiale care rezultă din punerea la dispoziție a unor tipuri speciale de finanțări. În temeiul acestei evaluări, statul membru poate atunci să determine ce ar reprezenta o sarcină financiară nerezonabilă și să definească măsuri destinate să evite sau să limiteze riscul ca o astfel de sarcină să fie creată. Astfel, în opinia avocatului general, simplul fapt că în anul 2008 aproximativ un milion de cetățeni germani au locuit în alte state membre nu spune nimic despre existența unui risc real sau potențial al unei sarcini financiare nerezonabile în cazul în care criteriul reședinței pentru finanțarea studenților ar fi eliminat.

Potrivit avocatului general Sharpston, împrejurarea dacă regula celor trei ani este adecvată pentru atingerea obiectivului economic va depinde de aspectul dacă riscul se reduce la un nivel rezonabil prin aplicarea regulii celor trei ani. Iar împrejurarea dacă regula celor trei ani este proporțională în raport cu acest obiectiv va depinde de faptul dacă nu impune o restricție mai mare decât este necesar pentru a aduce sarcina financiară în limitele unui caracter rezonabil. Pentru a face această evaluare, instanțele naționale trebuie să știe (i) ce este considerată a fi o sarcină financiară nerezonabilă și (ii) care se estimează că este impactul cantitativ al regulii celor trei ani asupra acestei sarcini.

În ceea ce privește argumentul că finanțarea ar trebui limitată la acei studenți care demonstrează un anumit grad de integrare în societatea națională (în continuare „**obiectivul integrării**”), avocatul general Sharpston interpretează jurisprudența existentă² în sensul că impunerea unui anumit grad de integrare **nu reprezintă un obiectiv legitim independent, ci este mai degrabă un mijloc de a evita o sarcină financiară nerezonabilă**. Totuși, avocatul general nu exclude posibilitatea ca jurisprudența să trebuiască să fie interpretată în mod diferit și invită Curtea să își clarifice jurisprudența în această privință.

Deși obiectivul integrării este acceptat ca un obiectiv legitim separat, independent de obiectivul economic, avocatul general Sharpston este de acord că regula celor trei ani este **prima facie** un mijloc **potrivit** de atingere a acestui obiectiv. Totuși, avocatul general consideră că regula este mai restrictivă decât este necesar și, prin urmare, neproporțională. **Regula celor trei ani este prea rigidă. Aceasta riscă să excludă de la finanțare studenți care, în pofida faptului că nu au avut reședința pentru o perioadă neîntreruptă de trei ani în Germania imediat anterior studiilor în străinătate, sunt totuși suficient de legați de societatea germană datorită cetățeniei lor germane, reședinței, școlarizării sau încadrării în muncă în acest stat, competențelor lingvistice, familiei și altor legături sociale sau economice ori altor elemente de natură a dovedi această legătură.**

Fără a recomanda vreo anumită regulă mai puțin restrictivă, avocatul general Sharpston menționează posibilitatea folosirii reședinței ca modul primar sau uzual de a demonstra gradul necesar de integrare, fără a interzice solicitantului sau autorității să înainteze informații care să dovedească existența (sau absența) unei legături reale și efective. O astfel de măsură ar fi mai transparentă și mai eficientă decât o regulă care necesită ca circumstanțele individuale să fie examinate în fiecare caz, însă mai puțin restrictivă decât o măsură precum regula celor trei ani.

În final, în ceea ce privește **obiectivul social** de a acorda finanțare numai acelor studenți care, la finalizarea studiilor lor în străinătate, ar deveni membri efectivi ai forței de muncă germane sau ar fi absorbiți în alt mod în economia și în societatea acestui stat, avocatul general Sharpston acceptă că acest obiectiv poate justifica regula celor trei ani. Totuși, avocatul general nu are convingerea că există o legătură evidentă între locul unde studenții își au reședința înainte de a desfășura studiile în străinătate și locul în care vor avea reședința și vor lucra după finalizarea studiilor. Prin

¹ A se vedea Hotărârea din 15 martie 2005, Bidar, [C-209/03](#) (a se vedea de asemenea Comunicatul de presă nr. [25/05](#)) și Hotărârea din 23 octombrie 2007, Morgan și Bucher, [C-11/06](#) și [C-12/06](#) (a se vedea de asemenea Comunicatul de presă nr. [77/07](#).)

² A se vedea nota de subsol 1.

urmare, are îndoieli dacă regula este adecvată pentru atingerea obiectivului social. Regula este de asemenea **disproporționată** deoarece este prea exclusivă. În această privință, avocatul general nu este convins că fosta reședință într-un stat membru poate fi folosită ca unic criteriu pentru a prezice viitoarea reședință care va urma unei reședințe intervenite în alt stat membru.³

În consecință, avocatul general Sharpston propune Curții să răspundă că **normele privind cetățenia Uniunii și libera circulație a cetățenilor Uniunii interzic unui stat membru să supună acordarea unui ajutor pentru formare în vederea frecventării unei instituții de învățământ din străinătate, pentru întreaga durată a acestor studii, îndeplinirii unei condiții care impune oricărui cetățean al Uniunii, inclusiv propriilor săi cetățeni, să fi avut reședința pe teritoriul său o perioadă neîntreruptă de trei ani imediat anterior începerii acestor studii în străinătate.**

MENȚIUNE: Concluziile avocatului general nu sunt obligatorii pentru Curtea de Justiție. Misiunea avocaților generali este de a propune Curții, în deplină independență, o soluție juridică în cauza care le este atribuită. Judecătorii Curții urmează să delibereze în această cauză. Hotărârea va fi pronunțată la o dată ulterioară.

MENȚIUNE: Trimiterea preliminară permite instanțelor din statele membre ca, în cadrul unui litigiu cu care sunt sesizate, să adreseze Curții întrebări cu privire la interpretarea dreptului Uniunii sau la validitatea unui act al Uniunii. Curtea nu soluționează litigiul național. Este de competența instanței naționale să soluționeze cauza conform deciziei Curții. Această decizie este obligatorie, în egală măsură, pentru celelalte instanțe naționale care sunt sesizate cu o problemă similară.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

[Textul integral](#) al hotărârii se publică pe site-ul CURIA în ziua pronunțării.

Persoana de contact pentru presă: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 3708

³ A se vedea Hotărârea din 14 iunie 2012, Comisia/Țările de Jos, [C-542/09](#) (a se vedea de asemenea Comunicatul de presă nr. [79/12](#)).